

Motivatie van studenten

Gerard Baars¹

Voor u ligt het derde nummer van het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs van 2018. Het kernthema van dit nummer is motivatie van studenten.

In het eerste artikel, van de hand van Hester Glasbeek en Klaas Visser wordt ingegaan op de vraag of verschooling van universiteiten tot motivatieverlies bij studenten leidt.

In hun bijdrage gaan de auteurs in op de uitwerking van de afspraken die in 2008 zijn gemaakt tussen het ministerie van OCW, de Vereniging van Nederlandse Samenwerkende Universiteiten en de Vereniging Hogescholen over de verbetering van het studiesucces van studenten. De auteurs geven aan dat de maatregelen die de instellingen hebben genomen, zoals het stellen van duidelijke deadlines voor studenten, het stellen van strengere regels en een stevige aansturing van het leerproces hun effect lijken te sorteren. De rendementcijfers zijn spectaculair verbeterd. De auteurs stellen dat deze maatregelen gebaseerd zijn op behavioristische principes, waarbij de leeromgeving zo wordt ingericht dat het gewenste gedrag van studenten wordt gestimuleerd of afgedwongen.

Glasbeek en Visser stellen de vraag wat deze maatregelen echter doen met de motivatie van studenten. Ze refereren daarbij aan de zelfdeterminatietheorie die waarschuwt voor het gebruik van beloningen, omdat daarmee de intrinsieke motivatie zou uitdoven. Dit laatste kan problematisch zijn in het kader van life long learning.

In het kader van bovengenoemde tegenstelling spreken de auteurs over een motivatieparadox. In hun artikel analyseren zij deze paradox, waarbij ze tot de conclusie komen dat er een “best of two worlds” mogelijk is; een situatie waarin behavioristisch ogende studiesuccesmaatregelen deel uit maken van een pakket aan maatregelen dat erop gericht is studenten te helpen meer intrinsieke of autonome motivatie voor de studie te ontwikkelen. Van belang is daarbij dat studenten de maatregelen ervaren als hulpmiddelen op weg naar een zelfstandig en volwaardig lidmaatschap van de academische gemeenschap.

1 Dr. Gerard Baars is directeur van Risbo, Erasmus Universiteit Rotterdam.

Redactioneel

Het tweede artikel betreft een reflectie op het proefschrift ‘Secondary school students’ university readiness and their transition to university’ van de hand van Els van Rooij.

In het proefschrift staat de vraag centraal of leerlingen met een vwo-diploma daadwerkelijk beschikken over de benodigde eigenschappen en vaardigheden om succesvol te zijn in het eerste jaar op de universiteit.

Belangrijke bevindingen van dit promotieonderzoek zijn dat zowel aspecten als motivatie en nieuwsgierigheid als effectief studiegedrag bijdragen aan een vlotte transitie van het vwo naar de universiteit. Vooral zelfregulatie heeft een grote invloed. Verder blijkt uit het proefschrift dat vwo-leraren weinig expliciete en bewuste aandacht besteden aan de voorbereiding van leerlingen op de universiteit. Dit komt doordat veel leraren niet goed weten wat de universiteit van eerstejaarsstudenten verwacht en doordat de voorbereiding van leerlingen op het vwo-examen veel tijd en aandacht vergt. Het artikel sluit af met een reflectie op een aantal interessante kwesties die in het promotieonderzoek naar voren zijn gekomen.

De derde bijdrage van dit nummer is geschreven door Dorothy Duchatelet en Vincent Donche. Zij onderzochten het verband tussen enerzijds de relatie docent-student en anderzijds de studiemotivatie van studenten in de context van een HBO-opleiding pedagogiek. Dit tegen de achtergrond dat de studiemotivatie van studenten een belangrijke voorspeller is van studiesucces en het dus van belang is te weten hoe een docent de studiemotivatie op een positieve manier kan beïnvloeden.

In hun onderzoek brachten de auteurs in kaart hoe de mate waarin studenten het docentgedrag ervaren als (1) meer of minder autonomie ondersteunend, (2) structuur biedend of (3) betrokken, gerelateerd is aan hun studiemotivatie. De resultaten tonen aan dat binnen het vak pedagogiek vooral de door studenten ervaren autonomieondersteuning positief geassocieerd is met de kwaliteit van de motivatie van studenten voor het studeren van pedagogiek. Ook is er een positief verband tussen betrokkenheid van de docent en de motivatie van studenten, hoewel dit verband wel minder sterk is dan het verband met autonomieondersteuning. De auteurs sluiten af met enkele implicaties en aanbevelingen voor de onderwijspraktijk.

De redactie wenst u veel leesplezier bij het lezen van dit nummer!

De redactie van het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs,

Dr. Gerard Baars

Dr. Ton Kallenberg

Dr. Els Consuegra

Prof.dr. Vincent Donche

Dr. Didi Griffioen

Redactioneel

Dr. Stephan Ramaekers

Dr. Cees Terlouw

Dr. Kris Thienpont

Dr. Danielle Verstegen

Judith Tersteeg

Wilt u ook een bijdrage leveren aan het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs? Kijk dan op <http://www.maklu.be/MakluEnGarant/magazines.aspx#tvho> voor de richtlijnen.

De laatste ontwikkelingen over het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs kunt u volgen via ons Twitteradres: @Tijdschrift_HO